

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . 8 korona. — Félévre . 4 korona.
Negyedévre . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:
Bárvárh Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
Nyúlt-tér garmond sora 40 fill.

Az életbiztosítás alapeszméje és célja.

A modern társadalom anyagi vagyonát három nagy hatalom képviseli u. m. földbirtok, pénztőke és munkaerő. Ezek bármelyikében a kultur állam minden egyes tagja hivatva van a népboldogság céljából közreműködni.

E három hatalom összeműködése nélkül nemzetgazdasági virágzás lehetetlen.

A munka legméltóbb tényezője minden gazdasági létnek és legtisztább forrása a gyarapodásnak. A becsületes munkával szerzett vagyon megtartása egyedüli célja a biztosításnak.

Ha a biztosításnak egyik osztályát, az életbiztosításnak alapeszméjét kutatjuk, ennek keletkezésének okát legközelebb az élet tartamának bizonytalanságában, továbbá a birtok és a szerencse állhatatlanságában lehetjük.

Ha csakugyan senki sem látja előre létének végét, úgy akkor általánosságában a gazdag sem bizhat haláláig gazdagságában.

Számtalan ember virágzó korában egy természetes törvénynek a halálnak esik áldozatul még mielőtt képes lett volna családjára jövőjét biztosítani.

Számtalan rendkívüli események, vagy általános krízisek által megfosztatik azon vagyontól, melyet vagy örökölt, vagy saját szorgalmas munkája által szerzett és mely családjára jövőjének biztosítására volt szánva. Az ily sajnós események következményeinek elkerülése végett tehát szükségessé válik származott az életbiztosítás legegyszerűbb módjának alapeszméje, mely körülbelül a 17-ik század végén Angliában vert legelőbb gyökeret. Lehetetlen volna e lap szűk keretében az életbiztosítás egyes mozzanatait felszámolni csak annak szerény kivonatára vagyunk utalva.

Az angol John Graunt már 1665-ben iparkodott a népszaporodás és a

halálozás között némi összefüggő fontos okokat vonni; mi azonban csak 26 évvel később a híres Halley Ödön nevű angol csillagásznak sikerült. Ez utóbbi e tárgyat beható tanulmányozás alá vette, míg egyszerre a világot halálozási tabelláival lepte meg. Ezen tabellák később nagyon is reformáltak, de ők képezték az életbiztosítás tudományos alapját. 1706-ban jött Londonban az első életbiztosító intézet az „Amicable“ létre, ezt követte „Union“, „Equitable Society“ stb. A 18-ik század végén Anglia már tíz életbiztosító intézettel bírt, melynek száma maiglan már a 200-at túlhaladta. 1880-ban az angol szaklapok kimutatása szerint az ottani életbiztosító intézetek összesen több mint 20 milliárdnyi tőkét biztosítottak.

Angliából csakhamar átszármazott az életbiztosítás eszméje Franciaországba, Németországba és Belgiumba, hol szintén nagy virágzásnak örvend.

Később birt csak gyökeret vert Amerikában, Ausztriában, Olaszor-

Dalok.

1.

Ott állt benn a nagyteremben
Féher ruhában boldogan,
És másnak karján, mást feledve
Mulattal pajzán bókokon.

És láttam arcod, láttam arcát
És láttam lopva két kezét,
Hogy átölelve összekulesolt
Hogy megrabolta szívemet.

2.

És útra kél az éj lovagja
A sápadt holdvilág,
Körötte fénylő csillagtábor
Megannyi jégvirág,

Lenéznék hozzá, én meg rájuk
Sok csöndes éjjen át,
A hold s a csillag ismeri-e
A szívek bánatát?

3.

Megláttalak a Grand Caféból
Az ablakon keresztül,

És láttam ajkad, mint vonaglott,
A vágytól, szerelemtől.

És gondolám: A multunk hogyha
Még egyszer visszatérne,
Beh! édes volna nappalunk és
Az álmok meghitt éje?

4.

Ha meghalsz egykor és a szived
Hideg lesz s holt a tetemed,
Oh! lesz e ki majd úgy sirat meg,
Mint én siratlak tégedet.

Elkísér-e utolsó utra
A sok közül egy jóbarát,
Szent borzalommal telt szívével
Egy elbukott, szegény leányt?

Sz. E.

A nagy-démi demokraták.

Irta: Gelsei Biró Zoltán.

Nagy-Démem voltam, Ihász Dániel szülőházában.

A kitűnő hazafi, Kossuth Lajosnak utolsó lehetetelig hűséges ezredese, családunk

nak bizalmas barátja volt s egész halmazelvét őrizzük családi leváltárunkban. amelyeket messze földről, keserves számkivetésből irogatott hozzánk.

Ezuttal Ihász Dániel szülőfalujáról mondok el egy érdekes epizódot, még az elnyomatás korából.

Nagy-Dém itt fekszik a Bakony-alján, Lovászpata és Bakony-Tamási közt, dombos földjén a szép Veszprémmegyének.

A csinos, tiszta kis falu északi részén van egy verandás urasági lak, mely most szép birtokkal Mihályi Sándor földbirtokos uri hajlékaul szolgál, aki maga is derék, törhetlen zászlóvivője a függetlenségi eszméknek. Ebben a kastélyban született Ihász Dániel ezredes.

Nagy-Dém községgel határos egy másik csodálatos község: Gicz község.

Ez a Gicz azért olyan csodálatos, mert ha valaki a giczi bírót keresi, hát eléje áll nem afféle becsületben szürkülő, nagy somfabotos paraszt ember, hanem egy eleven méltóságos ur, főrendiházi tag nagybirtokos, akinél miniszterek nyaralnak, Ihász Lajos. Az „esküdt uram“ Garay költő unokája és

szágban, de legkésőbb — Magyarhonban. Csak 1887-ben midőn a biztosítás már mindenütt meghonosult, kezdet minálunk is némi talajra találni. Mai napság már haladunk is e téren; ez intézetek is megszorodtak, melyek módozatait csak később ohajtjuk megbeszélni.

Vannak jeles intézeteink, de mind a mellett az életbiztosítás még nem ölt kielégítő dimenziókat.

Ezen hátramaradásnak okát a nép jellemében és a biztosító intézetek magatartásában véljük találni. A magyar nép, mint földművelő, munkás, egészen más, gazdasági fogalmakkal bír, mint a fölvilágosodott iparos és gyáros nép Angliában, Belgiumban, stb.

Mig németországban a megtakarítás eszméje nagy eredményeket szült mindenkor, addig Magyarhonban a népszerű „spórolás”-on nem tudtak túlhaladni.

A biztosító intézeteket illeti a fő hiba. Ők vannak első sorban arra hivatva, hogy a biztosítás eszméjét népszerűsítsék, hiszen ezt a saját érdekük is kívánja. Ők lanyha eszközökkel dolgoznak és ilyenekkel földieinknél nem igen jehet célzt érni.

Hazánk anyagi és kulturai gyarapodásának és virágzásának érdekében ohajtjuk, hogy a biztosítás mihamarabb olyan apostolokra találjon, kik hazánkat e téren is a külföldhöz hasonlóvá tenni segítsék.

--- Országos magyar kereskedelmi egyesülés. A kereskedelemnek azon régi ohajtá-

sa, hogy az ország összes kereskedőtársulatai és a kereskedői hitellel és forgalommal vonatkozásban álló vállalatok egy nagyarányú szövetségben tömörüljenek, közel áll a megvalósuláshoz. A Sándor Pál orsz. képviselő elnöke alatt működő végrehajtó-bizottság befejezte az ország minden részére kiterjedő szervezkedésének előkészítő munkálatait. Az egyesülés az ország számbavehető városai-kerületi gócpontokkal fog birni, melyek mint a központ végrehajtó közegei működnek, de egyuttal a különleges helyi érdekek képviselőit is hivatottak lesznek. Az előkészítő-bizottság legközelebb megindítja a vidéki hálózat megteremtését célzó akcióit, valamint párhuzamosan a fővárosi szervezést is, úgy hogy az „OMKE” rövid időn belül méltó társaként sorakozhatik a többi gazdasági ágak országos érdekképviselői mellé.

H I R E K.

— Áthelyezés. A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Somody János kir. járásbíró-sági aljegyzőt Szigetvárról, N.-Beeskerekre helyezte át.

— Kossuthszobor leleplezése N. Atádon. Fenyves és lélekemelő nemzeti ünnepségben lesz része N.-Atádnak e hó 25-én. Az atádiak derék képviselője a saját költségén Kossuth apáknak szobrot emeltetett. A szobor ünnepélyes leleplezésére a rendező bizottság városunk előljáróságát is meghívta. Az ünnepély kezdetét reggel 5 órakor 48 taraczk lövés jelzi. Azután a tüzoltó zenekar hazafias drókat játszva bejárja a községet. Délelőtt 10 órakor képvis. testületi diszgyűlés lesz melyen az ünnepi beszédet Steiner Miksa községi képviselő tartja. Ezután a Kossuth Ferenczettel érkező képviselőket fogadják a határszélen. Kossuthot és a képviselőket Lövy Ferencz dr. üdvözli. Kö-

vetkezik a szobor ünnepélyes leleplezése, hol az ifjusági önképző kör a Hymnuszt éneklí, az ünnepi beszédet dr. Noszlopy Gáspár tartja. A szobrot Chernel Gyula orsz. gyűlési képviselő a nagylelkű adakozó adja át Knapp László bírónak. Ezután a szobor megkoszoroztatik. Végül a szózatot éneklí. Az ünnepély befejezése után diszebed lesz a „Mátyás király” vendéglőben.

— Halálozás. Szilágyi Jánosné szül. Pap Etelka, Szilágyi János volt pénzügyőri biztos neje f. hó 15-én hosszas szenvedés után Szigetvárott elhunyt. Férjén kívül gyermeke Géza és fiverei Pap Géza és Béla gyászolják.

— Adócsökkenés. A kir. pénzügyigazgatóság jeientése szerint 330050 kor. 35 fillér egyenesadó fizettetett be szeptember hónapban, ami a mult év szeptember havában befizetett adók összegénél 322041 k. 82 f.-rel kevesebb. Hadmentességi díj befolyt 7422 k. 32 fillér, egyéb kincstári tartozás, illeték 56690 kor. 13 fillér, szállódezsma váltásban 214 kor. 28 fillér fizettetett be.

— A magyar gyártmány pártolása. A Bud. Tud. jelenti: Az orvosi célokra szolgáló vattát és kötőszert gyógyszerészeink, droguistáink, részben közkórházaink is még mindig külföldről főleg Ausztriából szerzik be, holott Magyarországnak e cikkben versenyképes ipara van, amely az egész hazai szükségletnek többszörösét is képes volna termelni. A fogyasztóknak s főleg a közvetítő-kereskedelemnek e közömbösségével szemben a Magyar Gyártmányok Országos Szövetsége megkérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy hívja föl a Magyar Orvos Szövetsége, s megkérte a Magyar Orvos-Szövetséget s a Gyógyszerész-Egyesületet a magyar gyártmányok fölkarolására s keresse meg a belügyi s a honvédelmi miniszteriumokat, hogy a polgári és a katonai kórházak e nevű szükségletei tekintetében a hazai gyárak készítményeinek használata iránt intézkedjenek.

a „kisbíró” négyszázados nemes ur akinek a dédapja főispán, a nagyapja több nemes vármegyék táblabírája vala és őseit az erdélyi fejedelemségig viszi vissza, giczi földbirtokos.

Csodálatos továbbá még azért is ez a Gicz, mert az ő előkelő előljárósága dacára még csak egy község háza sincs, a „falunak” meg pláne se hire se hamva.

Mert tudniillik a gicz-pusztai összes birtokosok alakultak egy községgé. A községi tisztségeket így aztán szétosztogatták. (Megtörténik, hogy a giczi bírótól tudakozódnak, hogy lakik-e ott bizonyos méltóságos ur és hogy áll a szénája? A méltóságos ur aztán visszafelel, hogy a kérdeztet ur akkurat annyi a községben, mint a giczi bíró!)

Ennek a Gicznek a nemrég elhunyt bírása Gelsei Bíró Vincze 1848—49-iki honvéd huszár százados, ottani földbirtokos, a választókerület függetlenségi pártjának utolsó leheletéig hűséges elnöke v la, rendíthetlen hazafi, azok közül való, akik „nem koronáztak”.

A mintalelkű hazafi minden évben künn járt Kossuth Lajosnál s onnan sűrűn jöttek a levelek Giczre haza.

Megszagolta ezt a német, árgus szemekkel őrizte Giczet és elnevezte ezt a községet „giczi köztársaság”-nak. (A község adót se akart fizetni soha. Kommissió ült sokszor hetekig a nyakán.)

Ez volt az abszolutizmus-alatt a neve, rajt is száradt örökre.

A nagy-démi földesurak ezekkel a hajthatatlan kurucz urakkal szövetkezve csinálták meg Nagy-Démen a híres „nagy-démi demokrata kör”-t.

Elírogatott jó Iház Dániel messze hontalanságából ide is, a hazaszerető urak pedig összejöttek a nagy-démi demokrata körben, felolvasták a leveleket, bátorították, vigasztalták egymást, megbeszélték a politikai helyzetet, azután eldöntötték a „tilos” nótát, de csak lassan sugva, hogy a „nagy-ságos ur meg ne hallja” (így hívták a cseh pimaszt).

Ilyen volt a nagy-démi demokrata kör. (Akkoriban Kossuth Olaszthonban javában dolgozott egy magyar legióval való betörésen, hogy a magyarokat föl szabadítsa. Meg volt minden, bele voltak vonva a giczi urak is. Gelsei Bíró Vinczenek pl. meg volt az ezredesi kinevezése is, ha a magyar sereg

átlépi a határt).

Megszagolták Bécsben, hogy ez a nagy démi demokrata kör nem lesz olyan jó valami, amit tetlenül kell nézni. (Bécsben mindent megszagoltak. de soha se jól!)

Leizentek hát 1862-ben a veszprémmegyei főispánnak, a jó öreg báró Fiáthnak hogy jó lesz azt a demokrata kört szép szerével szétrebbenteni.

A szegény jó öreg főispán nem tehetett egyebet, körülkapacitálta a megyei urakat, azután megyegyűlést hívott össze, hogy annak a veszedelmes körnek a feloszlatását kimondassa.

Nosza megijedtek a nagy-démi demokrata, helyesebben az osztrákgyűlölő derék bakonyaljai magyar hazafiak.

Nem egy ellenzéki pompas szónok készült föl két óras beszédre, hogy a megyeház termét végig menydörögje a gyülekezési szabadság szent védelmében.

Mint hogy pedig mindenféle ember akad a világon, akadtak olyan „magyar” emberek is, akik a kör fölösleges voltát szinte két óras beszédben akarták bizonyítani s bizonyos volt, hogy a „többség” a titkos bécsi parancsra a kört feloszlatja,

— **Veres kakas.** Tüzzész dühöngött Pálfaluban e hó 8-án. Leégett 3 lakóház és 4 gazdasági épület. A kár 2900 korona. A leégett épületek közül 3 nem volt biztosítva.

Áthelyezés. Somogyvármegye főispánja Horváth Agoston II. oszt. közigazgatási járási irnokot N.-Atádra, Papp Lajos II. oszt. irnokot pedig Szigetvárra, kölcsönös kérelem folytán áthelyezte.

— **Lopás.** Vakmerő tolvaj hatoltak be fényes nappal déli 11—12 óra között Pető Ferencz n. ujfalusi polgár konyhájába, honnét több ruhaneműt elloptak. A gyanu kőlor cigányokra irányul. A tolvajokat a darányi esendőrök erőlyesen nyomozzák.

— **Tüzlőtás napszamosokkal.** Valóban furesa megnyilvánulása az emberbaráti szeretetnek a XX-ik században az, hogy a szegény károsultnak, ha háza ég, az oltáshoz napszamosokat kell fogadni. Hogy ennyire kihalt volna az emberekből a felebaráti szeretet, azt mégsem mertük hinni, annál kevésbé, hogy egyszerű Göre Gábori parasztésszel, akadjon még olyan bíró is, ki a törvényt úgy értelmezi, hogy tüzzész idején az akinek a háza ég, napszamosokkal oltassa el a tüzet. Nő hát bizony ez megtörtént. A mozsgói szőlőhegyen Krisz Ede baresi lakos présháza porrá égett. A midőn a tűz kiütött, a vész színhelyén, mintegy 50—60 főnyi emberesoport jelent meg köztük a bölcs mozsgói hegybíró Dömötör Károly is, ki az embereket azzal parancsolta el, hogy nem kötelességük tüzet oltani, mert az kiabál akinek a háza ég és ez szerint Krisz Ede ha azt akarja, hogy a tűz ellegyen oltva, fogadjon napszamosokat; amit a kétségbeesett Krisz meg is tett. És így történt meg a fentirt ezudar dolog. A híres hegybíró feljelentették. De mi is a hatóság ügyelmébe ajánljuk az ilyen unikomót, kit hiszszük, hogy példaadásként szigoruan megfognak büntetni, mert e lelketlen ember megérdemli.

Össze is jöttek nagy számban a megyegyűlésen, köszörülték a torkukat a szónokok, de mikor napirendre került a dolog az első szónok fölemelkedett, az öreg főispán, Fiáth báró hirtelen, mindenki meglepetésére, így mennydörgött az elmőki emelvényről:

— Ez nem vita tárgya. A szót megvonom mindenkitől. Elrendelem a szavazást! Mint egy hangyaboly zudult föl haragosan a sok szónok és nem szónok.

„Hisz ez erőszak! Ez basáskodás.“

„Ez törvénytelen eljárás“

De a főispán kapacitálhatatlan volt.

Ez a basáskodás aztán mindenkit elkeserített. A főispán által kapacitált „többség“ is fölfortyant ez erőszakos eljárás föltött és látva, hogy Bécs keze milyen nyiltan játszik, most már hát magyar makaességéből ezért is a kör felozslása ellen szavaztak.

Mikor aztán a szavazás lefolyt, hát látták, hogy a kérdés, mely föltétlenül elbukott volna, ha a szónokok kibeszélhetik magukat, óriási többséggel diadalmaskodott.

A főispán aztán kihirdette a határozatot, amelyben a nagy-démi demokrata kör további fennállását megszavazták.

Lett erre diadalordítás.

Csak úgy zugott a tüntető éljenzés a

— **Földrengés.** A mult vasárnapra virradóra $\frac{3}{4}$ 3 óraker pár másodpercig tartó földrengés volt nálunk. A lakóság közül sokan rémülten hagyták oda nyughelyüket és ijedten menekültek ki a házakból. Szerencsére azonban a föld eme megrázkodtatása semmi kárt nem okozott nálunk. Barcsen azonban erősebb volt.

— **Brutális ember.** Nem valami gyöngéden bánik a nőekkel Takó György gy.-melléki lakos mit az alábbi eset is bizonyít. Folyó hó 7-én Nics Józsefné ugyancsak melléki lakos a Német-ujfalu és gy.-melléki utvonalon beszélgetve haladt Takóval. Egyszerre csak valami üzleti dologból kifolyólag szóváltásba elegyedtek, miközben Takó, Nicsné arcuzal ütötte és ezután pedig a nála lévő bottal ütlegelni kezdte s felső lábszárát annyira elverte, hogy orvosi láttelelet szerint 14 napig gyógyuló súlyos testisértést okozott a védtelen asszonyon. A brutális embert a járásbírósnál feljelentették.

— **Tűz.** Folyó hó 9-én éjjel fél 2 óraker Benkő István hatvani lakosnak a kivásban felhalmozott nagyobb mennyiségű takarmánya, eddig ismeretlen okból kigyulladt és porrá égett. A kár 152 korona. Biztosítva nem volt.

— **Terjed a szocializmus.** Nem régen adtunk hírt lapunkban, hogy a közeli Hatvan községben is tartottak már szocialista gyűlést. Most pedig arról értesítenek bennünket, hogy ma délután 2 óraker pedig szintén a közeli Poklosi községben, „Mit akar a szociáldemokracia“ programmal lesz szocialista gyűlés, melyre ellenőrzőül Wanka Kamil apátii körjegyzőt rendelte ki a főszolgabíró. A gyűlés iránt a környék lakói közt nagy az érdeklődés.

— **Táncmulatság** volt tegnap este a „Szimches Thora“ megünneplésére az „Aranygolyó“ vendéglőben. A mulatság általában sikerültnek modható.

főispán mellett.

A jó öreg Fiáth báró pedig a bajusza alatt ravaszul — mosolygott . . .

Ezt a ravasz mosolyt több derék hazafi észrevette . . .

És több derék hazafi megértette. . .

Deputációba verődtek és fölmentek hozzá megköszönni hálás hazafi szízzel az erőszakot.

És az öreg nem tiltakozott. Megölelte, megszorongatta őket és így szólt boldogan:

— Lássátok, sokszor az erőszak is jó. A történelem is tanítja, hogy mindig azt szülte meg, amit el akartak fojtani. . .

Amde Bécsben se ültek egészen szamarak.

Észrevették a cselét.

És az öreg főispán kapott egy hatalmas nagy — orrot.

Erre azonban büszkébb lehet, mint a legelső vaskorona rendre!

Ezt az érdemet kevés becsületes embernek osztogatták akkortáiban. . .

A nagy-démi demokrata kör megmenekült és izenetet vett és küldött szegény Ihasz Dánielnek egész haláláig.

Aldja Isten a haló porában is.

— **Alagutak statisztikája.** A földgömbön jelenleg 1142 alagut van s ezek hossza együttvéve 844 $\frac{1}{4}$ kilométernyi.

— **Városi közgyűlés.** Folyó hó 13-án ismét rendkívüli közgyűlés volt a városházán. A gyűlésnek csak egy tárgya lévén, így tehát hamar véget is ért. Ez alkalommal az előjáróság előterjesztést tett arra nézvé, hogy az államosítandó elemi népiskola részére építési telekűl vétessék meg a kir. tanfelügyelő által e célra alkalmasnak talált a szigetvári kath. legény-egylet tulajdonához tartozó a szigetvári 1138 számú telekjegyzőkönyvben 57 helyrajzi szám alatt felvett beltelek és Balogh Józsefnak a szigetvári 45. sz. tjkvben 54 hrsz. alatt felvett telekéből a szükséges mintegy 500 □ öl terület, mely telkeknek ára fizetessék ki kölcsönképpen a polgári iskola építési költségeiből megtakarított összegből. Végül hogy az 1886. évi XXII. t.-cz. 110 §-a értelmében az érdemleges határozat hozatalra hivatott közgyűlés november hó 14-ére tüzessék ki. A képviselő testület az előjáróság indítványát helyeslöleg tudomással vette.

— **A közbiztonság megyénkben.** A kir. ügyészség s törvénszék fogházában szeptember hóban összesen 102 egyén volt tartóztatva.

— **Tüzzész.** Tegnap este 6-7 óra között pirosra festették a feltörő lángnyelvek az égboltozatot. A tűz fénye a sötétben egész Szigetvárig ellátszott. Mint értesültünk Elek pusztán Nádosy Elek földbirtokosnak nagymennyiségű takarmánya lett a lángok martalékává.

— **Színészházasság.** Magyary Lajos jeles tehetségű fiatal komikus e hó 4-én esküdött örök hűséget Szegeden Thuri Mária énekesnőnek, ki tavaly Fehér társulatánál nálunk is működött.

— **M. kir. pénzügyőri virtus.** Valami mulatság volt a vasuti vendéglőben, hol több iparos mulatott. Ekkor történt, hogy a mulatók közé egy szál fináncz is keveredett, ki Takán István és társaival összeverekedett, úgy hogy a rendőrségnek is közbe kellett lépnie, mert a vitéz pénzügyőr Kishagyan Sándor kirántva villogó Szent Jánoskenyér kardját, megsuhogtatta a levegőben és „Reszkess rücskös Europa!“ kiállással leszurással fenyegetett minden élő lényt, ki moccani mer. De bizony a polgárok sem ijedtek meg a veszélyes fenyegetéstől hanem a hőst kívül helyezték az ajtón. E dulakodásba a rendőrség is kénytelen volt bele avatkozni, de a hadur kardjával felszerelt vitéz őket is megfenyítette. Az eset epilógusaként megemlíjük, hogy a rendőrök a vitéz m. kir. dohány jövedék őrt, éjjeli esendhábortás és verekedésért feljelentették.

Irodalom.

— **Irodalmi értesítő.** A „Havi Füzetek“ I—IV. számában a „Ferencz József Árvaház“ javára megjelent a következő munka: „Adomák és Veszemék hazudozások és igazmondások, képes élczek és illusztrált képtelenségek, mulattató versek és nevetető elbeszélések, mű és kifordítások, ötletek, új szók és talányok Lexikona“ Dvorzák prelá-

tus gyűjteményéből 2300 szám, száznál több képpel illusztrált 30 iven, egész vászon diszkötésben és 4 irva négy korona beküldésekor portomentesen küldi meg a Szent Missiók Gondnoksága Budapest, II., Fő- utca 32.

— **Helyreigazítás.** Bolanden Konrád a „Farizeusok és Szaduceusok“ c. legújabb, a szerző arcképével és sajátkezűleg irt életrajzával díszített munkájának ára *börkötésben* 3 kor. 40 fill. *vászonkötésben* 2 kor. 80 fill. (nem pedig 3 kor. 40 fill.) füzve 2 korona. A Benziger-Bossányi-féle munka címe nem *Képes Biblia*, hanem „Bibliai történetek.“ *A Szent Missiók gondnoksága* Budapest, II., Kapucinus-Zárda.

KÖZGAZDASÁG.

□ **A rabló méhek ellen.** A méhek rabolásának megállítására egy méhészt azt ajánlja, hogy szórjunk a rablótörzs kaptarába egy marék fűrészport. A rablók most addig nem fognak nyugodni, míg a fűrészport kasukból ki nem tisztítják. Evvel pedig sok idő telve el, míg azt elvégzik, addig a rablást is elfelejtik.

□ **A burgonya utóérése.** Hogy a burgonya igazán finom, parázs legyen, bizonyos utóérésen kell neki keresztül menni, épen mint a gyümölcsnek. Nevezetesen a kiszedés után, mielőtt még állandó helyére elrakatnák, még előbb valami száraz szellős, de nem napsütötte helyen kell tartani, hogy felesleges vize elpárologjon és hogy a burgonya keményítője jól kifejlődjék. Ha mindjárt a kiszedés után pinczébe vagy verembe elraktároznánk a krumplit, nem csak az íze és minősége szenvedne általa, hanem télen át szinte bizonyosan meg is rothadna; de ha nem is: a csirázás igen sok kárt tenne benne.

□ **A magas törzsű rózsafák téli elfedése.** Födolog ezen miveletnél, hogy nagyon ne siessünk vele, mert a korai elfedés csak káros lehet, inkább várjuk meg, míg a gyenge fagyok már küszöbön vannak, hiszen még a gyengébb fajú rózsák is ártalom nélkül kibírnak pár fok hideget. A legczélszerűbb elfedési mód a következő: azon helyet, a hova a korona esni fog, egy réteg száraz földdel, homokkal vagy szalmával magasítsuk fel egy kissé, aztán borítsuk be fenyőgallyakkal. Erre hajtsuk rá a rózsafa koronáját, melyet fakampókkal fogassunk le jó erősen, aztán fedjük be úgy a koronát, mint a törzset friss fenyőgallyakkal. Mihelyt tavasz az idő enyhülni kezd, egy részletét távolítsuk el a fenyőgallyaknak, hogy a korona hadd szellőzzék. Ez a eljárás sokkal jobb, akár a földbe való lehuzásnál akár a szalmába való kötözésnél.

□ **A cinkék odaszoktatása a kertbe.** Nincs télen át jobb és szorgalmasabb rovarirtó a cinkénél, a mely mindenféle kártékony rovar-álcazt, tojást s efféle kikeres és megeszik. Ezért nagyon okosan teszi a kertész, ha ezen kis madarakat minél jobban odaszoktatja a kertjébe, hogy ott a rovar-álcakra vadászgassanak. Hogy pedig e madarak kertünket, gyümölcsösünket állandó tar-

tózkodási helyükül válasszák, arra nézve kössünk fel néhány fára fenyőfa-gallyakat. Ezt a cinkék igen szeretik s a hol ilyen kellemes tanyát találnak, ottan állandóan is meg fognak maradni.

*) A közönség köréből.

A következő sorok közlésére kértünk fel:

Egyenlőség a vasuton?

Hogy a vasuti igazgatóság szabályrendeletet adott ki, miszerint mindazok akik az indóházi terekre sétálni, ácsorogni kiakarnak menni *személyválogatás nélkül* husz fillérenyi díjjal fizessenek; ezt a rendszabályt igen helyesnek és méltányosnak találom. Mert tény az, ha ezen rendelet nem volna, úgy az ácsorgók egész serege lepné el teret, ugyannyira, hogy a hivatalos személyzet hivatalos foglalkozásában meg lenne akadályozva.

De egy megtörtént esetet mégsem hallgathatok el. Egy szegényebb sorsu, kis szópósgyermekével utazó nő kinek csomagját melyben a legszükségesebb ruházatok vannak idősebb gyermeke, vagy cselédje akarta a kocsiba feladni és ezután rögtön távozott volna, ha Ádám bácsi nyakon nem esipi és addig el nem boesájlja, míg a szabályrendeletig megállapított 20 fillért le nem fizeti. Ez eljárást aztán már sem emberségesnek, sem méltányosnak nem tartom, akkor, amikor például a méltóságos, nagyságos és tekintetes uraságok vadászatra mennek, vagy utaznak s ekkor a börtöndjeiket löfegyvereiket, bundát stb. czókmokot feladó inasok, cselédjeik, nem hogy fizetésre kényseritnének de még csak meg sem szólíttatnak, sőt egész tisztelettel fogadtatnak. Talán az Ádám bácsik ezt azért teszik, hogy azok gazdáitól zsiros borralalót emlének?

Sajnos, hogy itt sincs egyenlőség, itt is a ruha és a rang teszi az embert.

Amint látjuk a szegényebb osztályiakon beveszik a díjjal, míg a gazdagok szabadon bocsájtatnak.

Tisztelettel kérdem, meg fog — e ezen visszás állapot szünni?

Kivánatos volna, ha a tekintetes tisztviselő urak elolvassák és megtartatnák azt amit már ezelőtt mintegy háromszor eszterendővel böles Salamon mondott „Predikátori könyve VII rész 16. versében.

Egy utazó.

*) E rovatban közérdekű felszólalásokat díjtalanul közlünk, de a felelősség a beküldőt terheli.

CSARNOK.

Szigetvár története.

(Folytatás).

A francia forradalom hatása alatt Festetich megbánta, hogy Szigetvár szabaddá tételébe beleegyezett s 1792-ben arról már tudni nem akar, sőt minden törekvése az, hogy Szigetvárt teljes szolgásgba süllyesse.

Egymásután indítja a pereket Szigetvár ellen s azok megnyerésére minden eszközt jónak talál. Fizetett embereit erőszakolja be a város jegyzői székébe s ellopatja velük a város okiratait, melyekkel ez jogait igazolhatná. Feltörette a város pénztárát s abból a számodásokat elvitette s azokat céljainak megfelelően meghamisította. Ez időtájt vette meg Festetich a várat a katonai kincstártól s az elpusztult hadi épületeket, a belső vár földjét a legnagyobb mezei munka idején a főbíró segítségével a szigetváriakkal hordatta ki s e munka teljesítésére a legdurvább erőszakkal kényszeríté őket. Erőszakoskodása végtére is annyira türelmetlené vált, hogy a szigetváriak egyenesen a királyhoz fordultak panaszukkal.

A Festetich által a szigetváriak ellen indított perek Szigetvár teljes lenyűgözésével végződtek. Minden kiváltságukat elvesztették, a polgári rangból a jobbágyok sorába taszítottak.

Szerencsére Festetich kezéből másnak birtokába kerül Szigetvár, ki jogait emberesebben gyakorolta s nemsokára elérkezett a teljes szabadság ideje is, melyet az 1848-as törvények hoztak meg.

Szigetvárt 1832, körül *Czindery László* vette meg. Érdemes név ez, emlékezetessé tették viselőjének nemes törekvései. Somogy megye alispánja később főispánja volt, a magyar mezőgazdaságnak fáradhatatlan harcosa.

Politikai és közgazdasági tevékenysége közt sosem feledkezett meg Szigetvárról, bár magát pécsinek tartotta, ahol született és meg is halt.

Hogy Szigetvárnak városi jelleget adjon, egy diszkertet létesített a polgári iskolától egész a vasutig terjedő területen, mely a mostani Duchon rétet is felölelte. A köznép műveletlensége azonban tönkre tette ültetményeit s Czindery kedvét vesztvén, abban hagyta kísérletét. Építtetett a városban 3 nagyobb emeletes házat: a takarékpénztár épületét, ezzel szemben a Zrínyier sarkán és a mai Biederman Rezső utcában egyet. Létesített továbbá itt szivar és dohány gyárat, a Czindery szivarok keresettek voltak. Cukor gyárat is állított föl, ez azonban hamarosan megbukott.

Bár méltányos és jóindulatu volt Szigetvárral szemben, a pereket ő sem tudta elkerülni, a tagosítási és legelő elkülönítési pereket ő indította meg.

Czindery 1860-ban halt el s utána Wenckheim Viktor két gyermeke Béla és Leontin örökölték, mint Czindery unokái.

Szigetvár az örökösök közös birtokában maradt. Wenckheim Béla mindenét eltekozolván korán meghalt. Szigetvárnak őt illetett részét a közönség megszüntetésével még 1868-ban testvére kapta meg s így az lett Szigetvár tulajdonosa. Czindery Leontin férjhez ment gróf Andrássy Aladárhoz s mivel Szigetvár fele részét férjére iratta át, így lett Szigetvárott birtokos az Andrássy család.

Czindery unokái kiskoruk lévén atyuk Wenckheim Viktor rendezte a hagyatékot, alatta végződött be a legelő elkülönítési per. Ő szerette volna ezt egyezséggel megoldani, ezért a keresetbe veit földéből 100 holdat ajánlott a városnak ajándékolni, de a város nem

egyezett ki. Mikor az uradalom megnyerte a pert, az ítélet végrehajtásakor 100 hold földet ajándékozott a városnak nevelési célokra. Ez a Wenckheim-féle alapítvány.

Az Andrásyak birtoklásának sivár korszakában ez az egyetlen nemes cselekedet. (Folytatás következik).

Kiadja a szerkesztőség.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabona keresk. jelentése szerint Árak a legújabb jelzés szerint 50 klgrm ként értendők, Szigetvár, 1903. október 9-én.

Buza	uj	—	K.	7	—	7	20
Rozs	„	—	„	5	50	5	60
Árpa	„	—	„	5	—	6	—
Zab	„	—	„	5	—	5	10
Tengeri csöves	„	—	„	3	30	—	—
Bükköny	„	—	„	5	—	5	50
Bab	uj	—	„	7	50	—	—

Mezel egerek

Összev. és biztos kipusztításra ajánlom az általam készített és már eddig is sok alkalommal használt, nagyobb gazdaságokban, ugyancsak több községben a legjobb eredménnyel használt

egérmérget

labdacs alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., 50 kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN
gyógyszerész

Pécs, (Baranyamegye).

Megrendeléshez hatóság engedélyt kérek mellékelni.

Nagy pokrócz raktár
Mindennemű pokróczokból dúsz választék gyári áron
Wellisch Józsefnél Pécsen
Király utca, a Lyceum épületében, az úgynevezett (2 tornyos templom alatt.)

Egy jó karban lévő
KERÉKPÁR
jutányos árért eladó.
Czím: A kiadóhivatalban.

**Kiváló szerencse Törökknél!
Felülmulhatatlanul**

kedvez főáruháznak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyeresémet és pedig:

- a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080 sz. sorsjegyre,
- a 100.000 „ főnyeresémet a 74366 „ „
- a 90.000 „ „ a 109780 „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet. Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A mos következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékában újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresémet

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresémet a legszerencsésebb esetben 1.000.000 koronát.

Továbbá 1 jutalom 600.000. 1 nyeresémet 400.000. 1 a 200.000. 2 a 100.000. 1 a 90.000. 2 a 80.000. 1 a 70.000. 2 a 60.000. 1 a 50.000. 1 a 40.000. 5 a 30.000. 3 a 25.000. 8 a 20.000. 8 a 15.000. 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresémet és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

- 1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.
- 1/2 „ „ 3. — „ 6. — 1/1 „ „ 6. — „ 12.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46a I. fiók: Váci-körut 3a II. fiók: Múzeum-körut 11a. III. fiók: Erzsébet-körut 54a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben } utánvételezni kérem }
} postautalvánnyal küldöm } } A nem tetsző törlendő }
} mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén). }

Pontos cím:

Hirdetéseket jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102 §-a értelmében ezennel köz-
hiré teszi, hogy a szigetvári kir. járásbi-
róság 1903 évi V 369/1 számú végzése kö-
vetkeztében dr. Kriszt Béla ügyvéd által
képviselt Pap József és neje javára Gaál
Kálmán ellen 700 K s jár erejéig 1903 évi
augusztus hó 21-én. foganatosított kielégítési
végrehajtás útján le foglalt és 1200 koro-
nára becsült következő ingóságok, u. m. :
4 esikő nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek szigetvári kir. járás-
bíróság 1903-ik évi V 369/2 számú végzése
folytán 700 kor. tőkekövetelés, ennek 1902
évi ápril hó 23 napjától jár 5% kamatai
1/2% váltódíj és eddig összesen 72 korona
91 fillérben biróilag már megállapított költ-
ségek erejéig **Hatvanban alperes lakásán**
1903 évi október hó 24 ik napjának dél-
utáni 3 órája. határidőül kitűzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108
§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a
legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsá-
ron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingosá-
gokat mások is le és felülfoglalták és azok-
ra kielégítési jogot nyertek volna, ezen
árverés az 1881. évi LX t.-cz 120 §. értel-
mében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Szigetvár 1903 évi okt. hó 9. n.

Klle János
kir. Lm. végrehajtó.

Ujdonságok az őszi idényre!

Óriási választék a legújabb ruha-
kelmék, flanellok, selymek, bársonyok
pargetok és Tennis flanellokban.

Gyönyörű választék Női Confectió és Szörmeárukban. Uradalmak és gazdaságok figyelmébe!

A legjobb minőségű belföldi ló-
pokróczok és takarók nagy választék-
ban a legjutányosabb árakon.

DEUTSCH DÁVID FIA
divatruházában
SZIGETVÁROTT.
(Takarékpénztári épületben).

Friedman Károly

legnagyobb és legolcsóbb

BUTOR RAKTÁRA

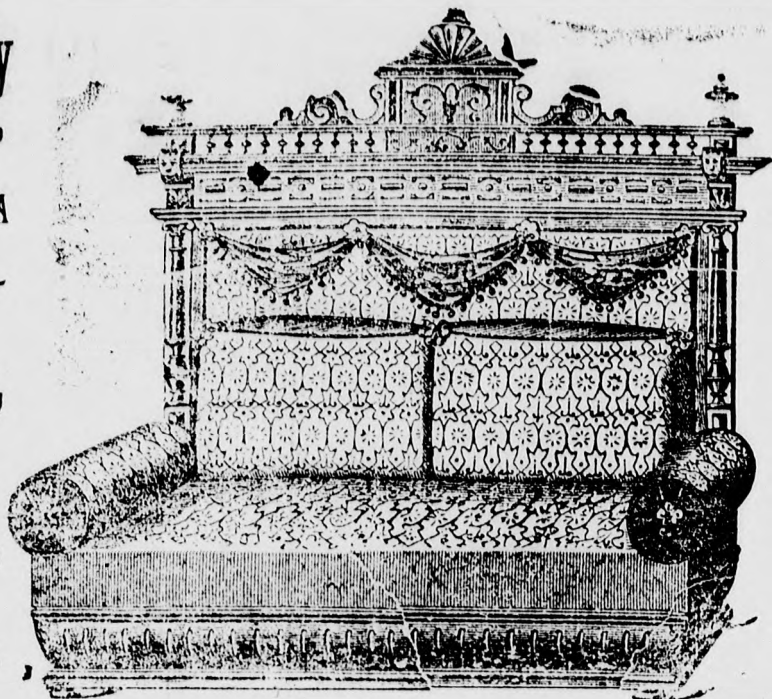
kárpitos és diszi-
tő üzlete

PÉCSETT,

Siklói országot 44.

Ismételadókna, na-
gyobb berendezéseknél
egyeseknek is

10% engedmény.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és józre való
tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéát használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen maláta
kávéát, hanem mindig határozottan Kathreiner-féle Kneipp-maláta
kávéát, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

